

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:

Belföld: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre 3.—	Negyedévre 3.60
Félévre 6.—	Félévre 7.—
Égész évre 12.—	Égész évre 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 3 fillér.

A székely akció.

Budapest, április 23.

Időről-időre hírt kapunk arról, hogy Darányi miniszter mi mindent csinál a Székelyföld gazdasági viszonyainak érdekében. Az állattenyésztés, a barmtenyésztés, a tojásértékesítés föllendítésére a földmivelésügyi kormány a saját hivatalos közegeit küldte ki, akik minden téren a legujabb vívmányokat ismertetik meg a székely gazdákkal. Ugy ahogy mederbe került már a szövetkezeti mozgalom is. Tudjuk, hogy háromszéki gazdák nemrég terményeik közös értékesítésére szövetkeztek s a *Hanqya*, a Magyar Gazdaszövetség központi értékesítő és fogyasztási szövetkezete is csatlakozását jelentette be a székely véreink talpraállítását, megerősítését célzó mozgalomhoz.

Az óvatosság, ha valahol, úgy bizony a Székelyföldön ajánlatos a szövetkezeti szervezkedésben. Az eszmét az ugynevezett szövetkezeti szellem megismertetésével és terjesztésével kell bevezetni. A szövetkezeti intézményt csak a természetes fokozatok betartásával lehet kiépíteni. Kezdeni kell a hitelszövetkezetek szervezésén; ezek elsősorban a takarékoság érzékét fejlesztik a népben, a tőkegyűjtés által a kisembert, az uzsoráskodó pénzintézetek függőségéből kiszabadítjuk s ugyanez a gyűjtött tőke szolgálhat majd a fogyasztási cikkek közös beszerzésének, vagyis a fogyasztási szövetkezetnek alapjául. Ha a nép lelkét a szövetkezeti szellem már tökéletesen átaljálja, ha ebből a szellemből a gyakorlati életben már kipróbált intézmények: hitel- és fogyasztási szövetkezetek sarjadzotak, akkor lehet majd a szövetkezeti gondolatot a termelés közös értékesítésébe is belevinni.

A székely akció irányító tényezői között sokszor volt már vita arról, hogy mezőgazdasági, vagy ipari feladat-e az ugynevezett székelykérdés. Minthogy a székely nép túlnyomó része mezőgazdaságot űz, azt hisszük, a széles rétegek segítségét természetes alapon és józan észszel másképp nem kezdhették volna el, mint a mezőgazdasági viszonyok javításával. De azért a székely ipar sem elvetni való dolog. Azok a derék székely asztaltársaságok, amelyek a Székelyföld állapotainak föltárásában és az országos közvéleménnyel való megismertetésében már annyi érdemet szereztek, amelyek a székely akciónak voltaképpen való megindító és fölszínre tartói: ezek a székely társaságok írásban és szóval már sokszor elmondták, hogy a Székelyföld ipari uton értékesíthető mi mindenféle természeti kincset nem tartalmaz. Csakhogy ezek a kincsek ma értéktelenek, mert nincsen vasút, mely gyorsan és olcsón a fogyasztóközönség kezéhez szállítsa. Azért a Székelyföld újabb gazdasági történetében forduló pontot fog jelenteni a székely körvasut kiépítése, amelynek meg-

valósítását Sándor János, a székelyföldi kormánybiztos is programja egyik legfontosabb föladatának tartja.

Nem tudjuk, hány székelyföldi képviselő vesz részt ebben a mostani obstrukcióban, amelyet mi nem a céljért, hanem azért kísérünk aggodalommal, mert a közvélemény figyelmét a gazdasági kérdésektől eltereli. Mi, az igazat megvallva, nagyon szívesen látnók, ha az erdélyrészi összes képviselők egy szép napon összeállanak és elhatározzák, hogy addig egy fillért sem szavaznak meg a kormánynak, amíg a Székelyföld hiányzó nagy vasutját ki nem építi. Olyan obstrukció lenne ez, amely talán kevesebb izgalmat, de annál több hasznot hozna az országra.

Budapest, április 23.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen folytatják az indemnitati javaslat tárgyalását. Szólásra felvannak iratkozva: *Bakó József, Babó Mihály, Nessi Pál, Barta Ferenc, Gal Sándor.*

Miniszteri tanácskozás. Tegnap, szerdán délután, a miniszterelnöki palotában a rendes heti miniszteri tanácskozást tartották meg, mintán előzőleg délelőtt — mint azt jeleztük — a képviselőházban volt rövid miniszteri tanácskozás.

Polónyi beszéde. Politikai és képviselői körökben egyaránt élénk várakozással néztek *Polónyi Géza* mai beszéde elé, mert már napok óta hirdették, hogy ugynevezett „nagy beszédet” fog mondani, amelyben éles kritika tárgyává teszi a kormány egész politikáját s megvilágítja annak összes gyöngeségeit. Nos, a beszéd elhangzott. Nagynak azonban mindössze is csak terjedeleme nézve volt nagy, mert ötödfél óráig tartott, de ami a tartalmat illeti, éppenséggel nem mondható valami szenzációsnak s nem felelt meg a hozzáfüzött várakozásnak. Ujat, ugyszólván, nem mondott semmit *Polónyi*, a régi és már jól ismert függetlenségi gravámeneket sorolta fel ismételve, sőt panaszainak egy része olyan volt, mely elvesztette még érdekességét annyiban is, mert már orvosolva vannak, ha nem is olyan módon, mint azt *Polónyi* kívánta. És ez természetes is, mert hisz *Polónyi* más irányt követ és más elveket vall a politikában és a kormányzásra nézve, mint a kabinet és a többség. Egyébiránt *Polónyi* beszédében a kormány minden egyes tagját aposztrofálta humorosan, ami az egész Házban élénk derűtseget keltett, de éppen nem volt arra való, hogy komoly színezetet adjon beszédének. Annál alkalmasabb volt arra, hogy egy élénk és derűs sugárral örvendtessze meg a különben komor hangulatban levő Házat. Azt a célját azonban, amit tulajdonképpen akarni látszott, hogy hozzájáruljon a helyzet tisztázásához s bevilágítson annak szövevényébe, bármily rengeteg hosszú volt is beszéde, távolról sem érte el *Polónyi*. De némi kis szenzációt mégis sikerült elérnie beszéde végén, azzal a már éppen nem szokatlan eljárással, hogy erősen neki rontott a volt nemzeti pártnak s a párt egykori elnökének: *gróf Apponyi Albert*nek, megvádolván őt azzal, hogy most más

álláspontot foglal el a katonai kérdésekben, mint választói előtt elmondott programbeszédében. Hanem hát nem sokáig sütkérezhetett a szenzáció e kisded sugarában, mert *gróf Apponyi*, minden külön magyarázat helyett, egyszerűen felolvasta programbeszédének a katonai ügyekre vonatkozó részét, miből kitűnt, hogy *Polónyi* nem értette meg, vagy félreértette az ő világos álláspontját, illetőleg beszédét. És ezt *Polónyi* is kénytelen volt beismereni s igazságot szolgáltatni a méltatlanul megtámadott *Apponyinak*, amiből megérthető az is, hogy mennyi értéke van annak a gonosz meggyanúsításnak is, amelyet a volt nemzeti párt ellen jónak látott halottaiból feltámasztani.

Az obstrukció ellen. Szegzárdról táviratozzák: Tolna vármegye tegnapi törvényhatósági bizottsági ülésén kilenc szótöbbséggel elhatározták, hogy az obstrukció ellen feliratot intéznek a képviselőházhoz.

Magyar tisztek a magyar ezredekben. A Politikai Ertesítő jelenti, hogy május 1-én ötszáz magyar honosságu közös hadseregheli tisztet áthelyeznek Magyarországra.

Györfly Gyula összeférhetlensége. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága tegnap délután öt órakor *gróf Andrássy Tivadar* elnöklésével ülést tartott, amelyen a *Györfly Gyula* képviselő ellen bejelentett összeférhetlenségi ügyet tárgyalta. Mindenekelőtt a képviselőház elnökének értesítését olvasták föl, amely szerint *Feldmann Ignác* budapesti betűszedő összeférhetlenséget jelentett be *Györfly Gyula* képviselő ellen a fonógépek ügyében. A bizottság titkos szavazással egyhangulag *Heincz Hugót* választotta előadóvá.

Tárgyalás előtt *Györfly Gyula* utalt arra, hogy a mostani bejelentés alapja oly összeférhetlenségi eset, amely egy korábbi mandátum idejéből már bejelentés tárgya volt. Kijelentette, hogy azt a mandátumot letette s ezzel az állítólagos összeférhetlenség is megszűnt, minnek következtében a bizottság az eljárást ellene megszüntette, e határozatról a Háznak jelentést tett és jelentését a Ház tudomásul is vette. Az eljárás megszüntetésének a Ház által történt tudomásulvétele után ismét képviselővé választották. Az új megbízólevél kiállítására és a Háznak történt bemutatására óta felmerült tények alapján összeférhetlenségi esetet lehet bejelenteni, de előző mandátum idejéből nem. Minthogy pedig e bejelentés az előző mandátum idejében állítólag felmerült összeférhetlenségi esetre vonatkozik, ennél fogva, mint tárgytalan, visszautasítandó. Kérte a bizottságot, hogy a bejelentést, mint tárgytalat, utasítsa vissza. A bizottság zárt ülésben azt határozta, hogy *Györfly Gyula* kérésének nem ad helyt, miután a házszabályok értelmében a bizottság köteles a hozzá utalt ügyekben eljárni és az ügyek elbírálására utasítást sehonnan el nem fogadhat. *Györfly Gyula* kijelentette, hogy a bizottság e nyilatkozatában nem nyugszik meg, a további eljárásban nem vesz részt és kérte a bizottságot, hogy az esetről a Háznak jelentést tegyen. A bizottság ismét zárt ülésben hozott határozattal kimondta, hogy *Györfly Gyulának* ezt a kérését sem teljesíti. *Györfly Gyula* kijelentette erre, hogy miután a bizottság nem teljesítette kérését, ő maga fogja megtenni az előterjesztést a képviselőháznak. *Györfly* távozott a bizottságból, amely ezután kihallgatta *Hegyes-halmi* osztálytanácsost és póllólag még *Szerényi* miniszteri tanácsost.

Harc az indemnitás ellen.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 23.

Az ülés elején, napirend előtt **Pintér Sándor** a naplóbizottság elnöke tett jelentést a Háznak arról, hogy **Ivánka Oszkár**nak a honvédelmi miniszter multkori beszédje alatt használt ama közbeszólását:

— Vagy magyarok vagyunk, vagy nem vagyunk magyarok! — bevették a naplóba, azzal a követő fetszésnyilvánítással, ami a közbeszólásra az ellenzék padjairól felhangzott.

Györfly Gyula szólalt fel ezután mentelmi jogának megsértése miatt. **Györfly** ugyanis üldözést lát magával szemben az összeférhetlenségi bizottság eljárásában. Szerinte különösen **Rakovszky** viselkedése célozza az üldözést.

Heintz Hugó, az összeférhetlenségi bizottság elnöke — a Ház engedelmével — reflektált a meggyanusításra, amit a bizottság nevében visszautasít.

Rakovszky István személyes kérdés címén szölt az ügyhöz s szintén visszautasította **Györfly** meggyanusítását.

Végül gróf **Apponyi Albert** elnök kimondta, hogy az ügyet a mentelmi bizottsághoz utasítja.

A napirendnél, az indemnitási javaslatához általános érdeklődés és figyelem között szólalt fel **Polónyi Géza**, aki fél négyig beszélt s így ötöd-fél órán át tartó beszédét mondott. Először is bírálta a mai kormány alkotásait és annak eddigi eredményeit. Semmivel sincs megelégedve. Beszéde alatt szünetet kért, melynek letelte után a parlamenti viszonyokkal, a pártokkal, gróf **Andrássy Gyula** és **Szentiványi Árpád** beszédeivel foglalkozott. Véde az obstrukciót, hosszasan és nem a legnagyobb objektivitással és igazságossággal foglalkozott a volt nemzeti párt programjával, melynek kapcsán féltremagyarozta gróf **Apponyi Albert**nek, a jászberényi választóihoz intézett beszédjét. Miután ekkor az idő nagyon előrehaladt már, beszédjét azzal fejezte be, hogyha nem vonják vissza a katonai javaslatokat, sohasem fogja az ellenzék megadni az indemnitást, ha az ellenzék küzdelme évekig is eltartana.

A függetlenségi párt **Polónyit** beszédje befejezésekor erősen megjelente s percekig tartó ovációban részesítette.

Amit nem is reméltek és gondoltak, felemelkedett gróf **Apponyi Albert** nemes alakja s személyes kérdés címén reflektált **Polónyi** szavaira.

Felolvasta jászberényi beszédét, amely épp az ellenkezőjét tartalmazza annak, mint amit **Polónyi** annak imputált. Az egész jobboldal e rövid felszólalás után jól eső ovációban részesítette **Apponyit**.

Polónyi belátván a tévedését, magáévá tette **Apponyi** felfogását, amivel aztán az ülés fél négy órakor véget ért.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Elnök: Gróf **Apponyi Albert**.

Jegyzők: Gróf **Esterházy Kálmán**, gróf **Teleki Sándor**, **Trubinyi János**.

Elnök megnyitja az ülést s a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszti az irományokat.

Napirend előtt.

Pintér Sándor, a naplóbizottság elnöke elmondja, hogy **Ráth Endre** a multkori felszólalásában szóvá tette, hogy a naplóba nem vettek be egy oly közbeszólást, melynek következményei voltak. Ha az illető közbeszóló nem a nyilvánosságnak mondta a közbeszólását, hanem szűkebb körnek mondta a mondottakat, nem köteles a naplóban hagyni a közbeszólást. A naplóbizottság a mostani esetben kimondta, hogy **Ivánka Oszkár**nak a honvédelmi miniszter beszéde alatt használt közbeszólása: *vagy vagyunk magyarok, vagy nem vagyunk magyarok*, a naplóba bevételnek. (Általános helyeslés.)

Györfly Gyula mentelmi esetet óhajt bejelenti. Elmondja a maga összeférhetlenségi esetét, mely úgy állt elő, hogy ő a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknak jogtanácsosa volt. Szölt le is mondott akkor mandátumáról az összeférhetlenségi bizottság ítélete folytán. Mint ujjonnan megválasztott képviselő foglal most helyet a Házban. Az összeférhetlenségi bejelentés most ugyanaz alapon ellene megismételtetett.

Pozsgay Miklós: Nagyon helyes.

Györfly Gyula: A bizottság meg is hívta már szölt s kérdésére tudomására adták, hogy ez a bejelentés ugyanarra az esetre vonatkozik, mely ugyane bizottság által már megszüntetett. Szölt rá mutatott a bizottság előtt arra, hogy törvény, mely a bizottság újabb eljárását elrendelné, nincs és törvény híján a bizottság ellene el nem járhat.

A képviselő immunitását nemcsak a rendes bíróság sértheti meg, hanem a képviselőház egy bizottsága is, mely törvény híján és nem törvényes alapon jár el. Az a kérdés tehát, eltűrhető-e, hogy egy bizottság a Háznak akármilyen tagját így törvény nélkül mandátumától megfoszthasson. Nem az ő személyéről, hanem a képviselő jogáról van szó. Nyolc hónapig tűrte szölt a nyilvános megbeszélést, melylyel az az összeférhetlenségi esete a nagy világ előtt járt. Az az ügy most megszünt. Akkor 8 hónapig hallgatott s tűrt s úgy tűnt fel, mint egy szemészdedet gazember. Most azonban, mikor a tör-

vény híján újból el akarnak járni ellene, föl kell szölnia ellene.

Elnök: A házszabály alapján a mentelmi bizottsághoz utasítatik a bejelentés.

Steiner Hugó: Mint az összeférhetlenségi bizottság elnöke, annak megtámadtatása címén kér szölt. (Zajos ellentmondás. Felkiáltás balról: Lehet!)

Elnök: Csakis a Ház engedelmével szölnhat. A Ház megadja a szölnásiogot.

Steiner Hugó: **Györfly** állítása nem áll, mert két összeférhetlenségi bejelentés volt ellene s nem álltak egymással kapcsolatban. Nem tartja helyesnek, hogy nyilvánosan pertraktáltassanak az összeférhetlenségi esetek, **Györfly** felfogásának nincs törvényes alapja. Amíg törvényes alapon működik a bizottság, nem engedi magát a működési tőről semmi befolyással eltéríteni. (Helyeslés.)

Elnök kijelenti, hogy lehetetlen bárkinek e tárgyhöz szölni, mint **Györfly**nek.

Györfly Gyula kijelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottságot megsérteni nem akarta. Ismétli, hogy magára nézve zaklatást lát, kijelenti, hogy míg ellensége van a bíráló bizottságban, addig ítéletet az nem hozhat felette.

Rakovszky István: Személyes kérdésben kijelenti, hogy mióta **Györfly**nek mentelmi esete van, folyton gyanusít mindenkit. Visszautasítja a gyanusítást annál is inkább, mert a bizottság egyhangulag marasztalta el **Györflyt**.

Györfly Gyula: Itt most kikészített vita van ellene. Csak némely tagját gyanusította meg a bizottságnak. (Zaj a néppárton.)

Elnök: Megjegyzí, hogy a bizottság egyik tagját sem szabad meggyanusítani. A mostani vita precedens nélküli eset. A jövőre kijelenti, hogy ez az eset ne legyen precedens.

Lengyel Zoltán indítványozza, hogy a mentelmi bizottság nyolc nap alatt tegyen jelentést **Györfly Gyula** mentelmi esetéről.

Elnök szavazás alá hocsátja az indítványt.

Szöll Kálmán miniszterelnök szölni akar.

Elnök: Nem lehet felszölnni, mert szavazás van.

Szöll Kálmán leül.

A többség elfogadta **Lengyel Zoltán** indítványát.

Elnök jelenti ezután, hogy következik a napirend.

Az indemnitás.

Vancsó Gyula: A negyvennyolcas párt tagjainak hazafiságában sohasem kételkedett, de jelenlegi mozgalmukat elítéli, mert erőszakos.

Makkai Zsigmond: Vonják vissza a katonai javaslatokat, akkor mindennek vége.

Vancsó Gyula: Mert a mostani fellépésükkel az országot a törvényen kívüli állapotba sodorják, gondot és nyomort idéznek elő.

Rákosi Viktor: Eltévészti az adreszt, mondja ezt a kormánynak.

Vancsó Gyula: Ha van önökben egy csepp hazafiság, akkor ily helyzetbe hazánkat beletaszítani nem szabad. (Zaj a szélsőbalon.) Az önök eljárása

Haza jött.

Bán Péter ács volt és künn lakott a faluvégén. A falu közel esett a városhoz és **Bán Péter** dolgozni bejárt minden hajnalba a városba. Este volt, mikor hazatért.

Délben a felesége, meg a kis fia bevitték neki az ebédet. Leültek hárman a félig kitaragott szarufára, az asszony egy tönköt beterített piros szöttes keszkenővel, az volt az asztaluk.

Megebédelve, **Bán Péter** aludt egy félórásckát, a felesége ölébe hajtván fejét. Csendesesen, mélyen aludt. Az alatt az asszony szöba állott az ácslegényekkel, akik körülötte ülve, sok mindent tudtak beszélni.

Egyszer azonban **Bán Péter** kikérte, hogy amíg ő alszik, az alatt a feleségével beszélgessenek. Ugy mondta, hogy nem tud tőle aludni. Pedig olyan csendesesen beszélgettek, hogy alig-alig hallatszott.

Hanem **Bán Péter**nek nem ez volt a baja. Nem tetszett neki, hogy a feleségéhez kiváltképpen **Köteles András** beszél. Egyszer elhatározta, hogy meghallgatja, mit beszélnek. Odahajtott ebéd után fejét a felesége ölébe és tette magát, mintha aludnék.

Köteles András nemsokára csakugyan odajött a feleségéhez, de olyan halkán szöltak, alig hallott valamit. A szíve is hangosan dobogott, a gyaluforgács is zörgött, alig néhány szöt ha halott.

A faluban megörült egy leány nagy szerelmében, mert elvitték a szeretőjét, arról beszéltek.

— Kend is hallotta ugy-e, **András**, a **Biró Julius** esetit. Megbolondult szegény. Bolond is volt, minek is szeretett oly nagyon.

— Nem bolond aki nagyon szeret — mondotta csöndesen **András** és **Bán Péter**ről elkergetett egy legyet. Aztán folytatta: — Ha bolond volna aki szeret, ki házasodnék, ki menne férjhez?

Az asszony sóhajtott egyet, megsimogatta a kis fia kócos fejét és csak annyit mondott: — ki tudja.

— Hát maga talán nem szeretted **Bán Péter**t?

— Én? Én szerettem az uramat.

— Szeretted, de szereti-e most is?

Az asszony intett, hogy csendesebben beszéljen — meg talán hallani az ura. **Bán Péter** nagyot nyujtözködött, mintha el volna törödvé és felállott. Aztán hazakergette az asszonyt.

A felesége összehapakolta a cök-mókját és kézen vezette a kis fiát, hazament. Este sokáig várta az urát, aki későn jött haza és nagyon érzett a lehetetlen a pálinka göze. A gyermeket eltaszította magától, hogy hagyjanak neki békét, mert álmos és fáj a feje.

Reggel azt mondta az asszonynak, hogy maradjon otthon. Nem kell neki délebédet vinni, majd fal valamit. A munkában összeveszett **Köteles András**sal valami gerendaszorító fölött. **Köteles** azt mondta neki, hogyha részeg, maradjon otthon. **Bán Péter** felpattant.

— Miért akarod, hogy otthon maradjak.

— Hogy kialudd magad. Részeg vagy most is. — Én vagyok részeg? Rám akarod fogni, hogy ne mondhassam a tolvajt szemedbe. Pedig te loptad el a gerendaszorítomat. Te dugtad a tarisznyádba!

Köteles oda ment, ahová felakasztotta reggel a számszereit s levéve a szögről, a **Bán Péter** lábához dobta a tarisznyát.

— Itt van, keresd meg.

Bán Péter kioldotta a szíjját s kifordította. Jól tudta, hogy ott van a gerendaszorítója, mert ő tette oda. Felkapta a földről, **Köteles András** elé tartotta s úgy kiabált teli torokkal.

— Hát ez mi-é? Hát ez hogy jutott hozzád? Mi?

Köteles András nem szölt semmit, de másnap nem jött munkába. **Bán Péter** pedig aznap este is részegen ment haza.

Egyszer találkoznak az uton, mikor **Bán Péter** haza ment. **Bán** megpillantotta **Köteles** az uton.

— Hol jártál?

— Ahol dolgom volt.

— Ugy jársz erre felé, hogy letöröm a lábaid.

— Ott leszek én is.

— Azt mondom! — és ezzel **Bán Péter** tovább ment. **Köteles** megállott egy percre s utána morgogta: Vén bolond.

Az öreg ács nem találta otthon a feleségét, csak a kis fiát. Attól kérdezte meg, hogy hol van az anyja.

— Vizért ment a kutra.

— Rég elment?

az állambiztosban nagy zavarokat fog okozni. Az indennitást elemezni joga van az ellenzéknek de az elhangzott beszédek tekintve, nincs joga a kormány kezéből a gyepőt kivenni. Akkor nem lehet kormányozni, ha a kisebbség a többségre akarja oktrojálni az akaratát. Kérdést intéz az ellenzékhez, hogy mit csinálnak akkor, ha a nemzetiség az ellenzék nyomdokaiba fog lépni? (Zajos ellentmondás a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Majd önök kitanítják őket. (Zajos ellentmondás a jobboldalon.)

Vancsó Gyula: Az ellenzék az osztrák obstrukcióból a legrosszabbat tanulta meg. Az indennitást megszavazza. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: A jó magyar határvidék egyik székegy kerületének megbízásából jutott ide, hogy a maga erejét is hozzátegye ahhoz a küzdelemhez, amelyet a katonai javaslatok ellen hosszú idő óta folytat a képviselőház, folytat a nemzet. Amidőn először van alkalma itt a házban felszólalni, siet kijelenteni, hogy ez az obstrukció a kormány ellen nem személyes harc, mert azt csak tisztességtelen kormány ellen folytatnának, hanem ez a nemzet lét-fenntartási harca.

Megemlékezik Horánszky Nándorról, akinek a sirja előtt az egész nemzet kalapot emel. Horánszky már az első lépésnél beletűközött abba az ellentállásba, amely elveinek érvényesülését gátolta. A Széll-kabinet rendszert csinált a króta felemelésében a királyi döntéssel. Már Deák Ferenc óva intett a királyi döntéstől, mert az a királyserzetet rovására megy. Szemere veti a kabinetnek, hogy a trónörökös házasságánál legitímálják a nem egyenjogú házasságot. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Benedek János: Nem is respektáljuk azt a törvényt.

Polónyi Géza: Nincs megelégedve a közigazgatás egyszerűsítésére hozott alkotásokkal sem. A kormány csak sporadikusan mer hozzájárulni, az ezredéves alkotmányunkat fenntartó megyei rendszerhez.

Felmenti a kormány által beterjesztett javaslatokat, amelyek közül a tisztviselőké 40 millió koronába kerül, a civilista felemelését s az ujoncok szaporítását, amely nemcsak pénz-, hanem véráldozatot is kíván. Itt már kötelessége az ellenzéknek megálljt! kiáltani. (Zajos helyeslés és taps az ellenzéken.)

Vizsgálja a parlament helyzetét, melyben a kormány egvütesen derék, becsületes, de egyenkint kifogás alá esnek. A miniszterelnök oly argonauta, aki folyton utazik és a gyapjút más viszi el. (Zajos derűtség.)

Rákosi Viktor: Körber elvitte az aranygyapiut.
Polónyi Géza: A miniszterelnök egy bankár, aki folyton prolongál, zsebrál Fejérvárinak és excomptál, ami már csodott mondott. (Tetszés.) Ott van báró Fejérváry, aki a katonai reakciónak prototipusa. Fejérváry az egyetlen ember Magyarországon, aki nem ismeri a magyar történelmet, hanem csak a császárt szolgálja. Ott van a pénzügyminiszter, aki az ischli klauzulának a szülője.

— Ugy lehet, hogy rég.

— Mondd hát neki, ha vissza jön, hogy addig várjon, amíg haza jövök.

És elment. A feleségének megmondta a fia az izenetet, a felesége pedig várta sokáig, sokáig — éjfélig. Akkor elaludt. Reggel sem volt otthon az ura. Várta két nap és akkor sem jött meg.

A kis fia pedig már belekapaszkodott a ruhájába és úgy kérdezte:

— Mikor jön haza édes apám?

Az asszony pedig otthon ült, amint az ura mondta. Az pedig nem jött haza egy héttig. Az asszony pedig már nem is várta.

Egy reggel, mikor még alig virradt, felébredt a kis fia. Az anya nem volt mellette. Feltápaszkodott s leszállott az agyaggal tapasztott földre. A kis szobában még alig látszott valami szürkületben.

A szoba közepén feküdt az apja és az anyja, rá volt borulva. Mintha aludtak volna. A gyermek oda ment az anyjához és kezdte rázni, költögetni.

— Éds apám, édes anyám, reggel van, keljenek fel.

Nem mozdultak.

— Nem hallják? Keljenek fel! Törülje meg édes apám a véres fejét. Nem hallják?

Sírva fakadt. Felállott és kiment a szobából. Az orosz alatt állott Köteles András fejét odátámasztva könyökére, a falhoz. Talán gondolkozott, talán sírt. A gyermek megszólította:

— András bácsi! Haza jött apám, de nem akar felkelni.

Hentaller Lajos: Herzliger kerl. (Derűtség.)

Polónyi Géza: Ott van a közoktatásügyi miniszter, aki nem csinálta még meg a katolikus autonómiát, Tovább nem folytatja.

Felkiáltás: Mi lesz Darányival.

Polónyi Géza: Ha áll, hogy a hallgatás dícséret, akkor szólt róla. (Tetszés.) Aposztrofálja azután a néppártot, melyet a konopiszi szentlélek szállt meg s tapzol a Gotterhalténak. Hiszi, hogy a néppárt visszatér az ellentálláshoz, mert csalódní fog a két-éves katonai szolgálattal.

Szűllő Géza: Az indennitást meg ke'l adni.

Polónyi Géza: Az indennitást megobstruálása hazafiasabb dolog, mint a kétéves szolgálat. A nemzeti-ségi mumusokra nem ad semmit, mert az nem juthat szóhoz a parlamentben. Az ellenzék törekvése az, hogy végre valahára megszűnjék az az abszolutisztikus uralom, amelyet a kormány már 35 éve folytat. (Élénk éljenzés és taps a szélsőbalon.) Öt perc szünetet kér.

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után.

Gróf Apponyi Albert útra megnívítja az ülést.

Polónyi Géza: Mentől közelebb áll a parlamenti többség szuverénitása a nemzet szuverénitásához, annál igazabban képviseli a nemzet akaratát. Azonban nálunk a szavazók száma és a kerületek beosztása csökkenti a többség jogosultságát. Tehát ez a többség nem tejezheti ki a nemzet akaratát. Ez a többség nem egységes, mert nagyon sok frakcióból áll. Ez a többség összekapaszkodott, de nem karantogva, hanem üstökénél fogva. (Derűtség.) Az ilyen többség ne kívánja, hogy az ő akaratát szentiségnek tartsák. Az obstrukció jogosultságát fejtegeti s állítja, hogy egy obstrukció csak akkor jogos, ha annak alapja a nemzeti ellenállás. A mai obstrukciónak pedig ez az alapja, azt senki nem tagadhatja. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Miután a képviselőház csak akkor lehet szuverén, ha a költségvetést megszavazták, de miután a nemzetet sújtó javaslatok vannak itt, az ellenzék feladata a költségeket megtagadni. A mai obstrukciónak legitim indoka az előtte fekvő katonai javaslatok.

Foglalkozik azután gróf Andrassy Gyula beszédével. Andrassy elmélete ellenkezik a történelemmel és a — közjoggal. Azt kérdi: végre van-e hajta az 1867. XII. t.-c. 11. szakasza? Nincs. Törvények alapján magyarázza Andrassy Gyulával szemben az önálló magyar hadsereget. Magyarországon az az osztrák törvény van végrehajta, mely a magyar hadsereget beosztja a császári hadseregbe. (Taps és éljenzés a szélsőbalon.) Kérdi a miniszterelnököt, hol az a törvény, mely a német nyelvet teszi vezényleti nyelvvé a hadseregben.

Szűllő Kálmán: Egységes vezényleti nyelv.

Polónyi Géza: Azt kérdi a miniszterelnöktől, közös-e a vezényleti nyelv?

Szűllő Kálmán: Egységes vezényleti nyelv célszerűségi okból.

Polónyi Géza: Nem törvényes, hanem abszolutisztikus intézkedés alapján német a vezényleti nyelv. A német nyelv az alkotmány meghamisítása.

Rátkay László: Megszegése a királyi eskünek. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök rendreutasítja Rátkayt.

Lengyel Zoltán: Igenis az.

Elnök Lengyel Zoltánt is rendreutasítja.

Polónyi Géza: A miniszterelnöknek a nyelv célszerűségére megjegyzi, hogy az a felfogás ellenkezik a 67-es törvényvel. Ha a miniszterelnök nagy államférfiu akar lenni, távolítsa el a botránykötvet a nemzet és király között. Foglalkozik azután a volt nemzeti párttal. A nemzet várja Apponyi felszólalását, hogy végre tisztán lássa, mennyiben érvényesülnek a nemzeti követelmények. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ahol nincs közös haza, ott nem lehet közös hadsereg sem. (Ugy van!) A bal- és szélsőbaloldalon.) A katonatisztképzésről szólva, kérdi, meg egyezik-e az a jog, törvény és igazsággal, hogy az nem lehet tiszt, aki nem tud magyarul.

A miniszterelnök kötelessége felvilágosítani a királyt, hogy addig nem lesz indennit, míg nem rendezik a katonai kérdéseket. Ez nem hónapokig tart, hanem évekig. Nem fogadja el a javaslatot, hanem eltagadja Kossuth Ferenc javaslatát. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Gróf Apponyi Albert: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Polónyi Géza beszéde folyamán azt mondta rolam, hogy én jászberényi programbeszédemben úgy nyilatkoztam volna, hogy a katonai terheknek semmiféle emelésébe bele nem egyezem.

Ez egy olyan dolog, melyet egyszerűen, minden kommentár nélkül rektifikálni tartozom, mert hiszen hogy ha ez az állítás hitelre találna az országban, ez a jelenlegi politikai állásom mellett olyan árnyékot vetne réám, mely az elnöki széken nekem szükséges tekintélyt is csökkentené.

Nem tudom, melyik beszédemre célzott a képviselő ur. En ilyen kijelentést választóim előtt soha nem tettem. Tüzetesen a katonai kérdésekről és a katonai

terhek felemeléséről nyilatkoztam választóim előtt, amikor a legutóbbi delegáció alatt a katonai terhek emelésének árnyéka már előrevetődött.

Felolvassa programbeszédének idevonatkozó részét, melyből kitűnik, hogy abban éppen az ellenkezője van, mint amit abból Polónyi kimagyarázott. Abban foglaltatik az, hogy a védelem terén hozandó nagyobb áldozatoknak lehetőségével és alakulásával igenis számolt és választói előtt erről beszélt. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon és a középén.)

Ennyit kívánt a t. Ház tudomására hozni. (Zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon és a középén.)

Polónyi Géza: A legszivesebben veszi tudomásul e formában Apponyi magyarázatát. (Éljenzés a szélsőbalon.)

Dániel Gábor alelnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést bezárja.

Az ülés fél 4 órakor végződik.

KÜLFÖLD.

A szerb helyzetet a külföldön még mindig félreértik. Azzal, hogy a király az 1901. évi alkotmányt a saját hatalmából megváltoztatta, az alkotmánykérdés még nincs végleg megoldva s a revízió még nem került le a napirendről. A király és a kormány véleménye az, hogy az alkotmány még mindig módosításra szorul s hogy ezt a módosítást parlamenti uton kell keresztülvinni. A király eljárása csak azt akarta dokumentálni, hogy az alkotmányt a radikálisokkal szemben s a királyi prerogatívák helyreállításának irányában kell módosítani. Ezt pedig a régi parlamenttel nem lehetett volna keresztülvinni, mert a szkupstina is a radikálisok felé hajlott s a szenatus többsége is radikálisokból állott. A király intézkedése tehát csak szükségből történt oly céllal, hogy a kormánynak az alkotmányos kormányzás lehetővé tételessék annyival is inkább, mert a volt parlament összetétele mellett egyáltalában minden kormányzás ki volt zárva. A király intézkedése folytán teremtett helyzet most már lehetővé teszi, hogy a kormány a legközelebbi szkupstina-választásokból győztesen kerüljön ki s nagyobb többséggel vonuljon be a parlamentbe. Ez a többség s az új szenatus aztán majd előveszi az alkotmánymódosítást. A Markovics-kormány tehát nem adta fel a revízióra vonatkozó terveit. A dolgok állása ma csak annyiban más, hogy a revízió kérdése ma már nem olyan égető, mint volt.

TÁVIRATOK.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, apr. 23. A Zlatorog hegyháti lábánál fekvő Zabrecani faluban, Prileptől északra (Monasztir vilajet) a csapatok összeütköztek egy 25 tőnyi bolgár hadával. Ez megmenekült az által, hogy dinamitbombákat vetett a katonaságra és néhány halottat és sebesültet hagyott hátra. A törökök két halottat és néhány sebesültet vesztek.

Konstantinápoly, április 23. Azonkívül, hogy az úszkubi villajet részére már mozzósítottak 24 kizásznai redif-zászlóaljlat, még elrendelték, hogy a szaloniki 3. hadtestnek egyelőre hét, esetleg több európai ilave-zászlóaljlat is behívják a macedon bandák garázdalkodásainak elfojtására.

Konstantinápoly, apr. 23. Az ulema-bizottságot hír szerint még körülzárva tartják az albánok Ipeken. A porta megtagadja a kötelező felvilágosításokat és kijelenti, hogy a tüntetéseken kívül semmi komoly dolog nem történt és széleskörű akció van folyamatban. Az utóbbi napokban mindennap katonai tanácskozások folytak a Jildizben, ahonnet a hadügyminiszterrel egyetértőleg vezeték az akciót. Omer Rusdi basa marsall 19 zászlóaljlat Velisovics mellett, Sensi basa 8 zászlóaljlat Prizrendben van. A mai minisztertanács a legutóbbi hírek következtében újból tárgyalni fogja a helyzetet és végleges határozatot hoz. Más adatok szerint a csapatok hadműveletei megkezdődtek. Eredmények mielőbb várhatók, mert az albánok sem kellőleg előkészülve, sem előkélve nincsenek komoly ellentállásra.

NAPIHIREK.

Budapest, ápr. 23.

— (Időjárás.) A nyugói depresszió Középeurópa fölé nyomult, a magas nyomás pedig a Fekete-tenger környékén maradt. Európában az idő enyhe s nyugatra borult és esős, keleten pedig enyhe. Hazánkban, a tengerpart kivételével száraz volt és a hőmérséklet normális értékére emelkedett.

Jóslat:

Enyhe, szeles és az ország nyugói felében esős idő várható.

Hőmérséklet 17.8 C. fok.

— (A király Budapesten.) A király, végleges megállapodás szerint, egész kíséretével május hatodikán érkezik körünkbe. Az udvartartás és a testőrség már egy nappal korábban érkezik. Ő Felsége budapesti tartózkodása után, mint Bécsből jelentik, valószínűleg május végén Karlsbadba megy s ott több hélig tartó kurát fog használni.

— (Kihallgatás a királynál.) Bécsből jelentik: Ő Felsége ma általános kihallgatást adott, amelyen többek közt fogadta Mertens hadtestparancsnok, Kukuljevics Milutin főispánt, Madarassy Gábort és Üchtritz-Amade Emil grófot.

— (Udvari és személyi hírek.) A Daily Express értesülése szerint Vilma királynő néhány nap óta gyöngélkedik. Az orvosok megállapították, hogy családi öröm elébe néz.

— (Az angol király Nápolyban.) Nápolyból jelentik: Edvárd király ma délelőtt yachtján, követve tíz hajó által, ideérkezett és üdvözlésekkel fogadták. Az idő esős.

— (György szász király Bécsben.) Drezből jelentik, hogy György szász király e hónap 27-én reggeli 9 óra 40 perckor Velencéből udvari különvonaton Bécsbe érkezik. A déli vasút pályaudvarán a király és a Bécsben időző főhercegek fogadják a szász uralkodót. György szász király a megérkezés napján gróf Rex szász követnél lesz dejeuner-n; este pedig ebéd lesz az udvarnál. A szász király bécsi tartózkodásának második napján nagy özbakvadászat, este pedig az operában díszelőadás lesz. György király e hónap 29-én hagyja el Bécsét, ahonnan Münchenbe utazik a bajor király látogatására.

— (Az őszi királygyakorlatok.) Az őszi királygyakorlatoknak, amelyek, mint megírtuk, Radna-Lippa vidékén fognak lefolyni, már megállapították a részletes tervezetét, mely a következő:

A királygyakorlatokon a temesvári 7. és a nagy-szebeni 12. hadtest vesz részt. Az elsőnek Schwitzer Lajos lovag tábornagya, az utóbbinak Probst Emil tábornagya a parancsnoka, de valószínű, hogy mindkét hadtest vezényletét egy-egy főherceg veszi át. A király utiprogramja is meg van már állapítva. A király szeptember 8-án, Aradon át, a reggeli órákban fog Mária-Radnára érkezni. Azonban, mivel erre a napra bucsu esik s az állomáson igen nagy az emberáradat, a király Radnán nem száll ki, hanem a temesvár-radna-lippai helyi érdekű vasut mozdonya átvizsi az udvari vonatot a lippai állomásra, s ott száll ki a király kíséretével. Miután Ő Felsége ilyenformán Arad megye földjén nem száll ki, csupán Temes vármegye részéről fogja őt Molnár Viktor dr. főispán üdvözölni. Ugyancsak a lippai állomásról történik a visszautazás. A király Temes-Ujfalura hajtat és Zselénski Róbert gróf kastélyában száll meg. Ő Felsége szeptember 8., 9. és 10-én lesz Ujfalun s szeptember 10-én utazik el. A királygyakorlatokra való előkészület különösen a vasutnak ad sok dolgot. A gyoroki, paulisi, radnai, lippai és allísi állomásokon új vágányokat fektetnek le, hogy a csapatszállítások folytán bekövetkezendő, nagymérvű forgalom lebonyolítható legyen. Különösen meleg napjai lesznek a radnai állomásnak, amelynek ugyanekkor a bucsujárás okoz rendkívüli forgalmat. Ferenc Ferdinánd trónörökös már szeptember 7-én érkezik s a Ferencendiek vendége lesz.

— (A király gyóntató atyja meghalt.) A tiroli Hallban tegnap meghalt Witsch franciskánus páter, a király volt gyóntató atyja. A király Jeruzsálemben smerte meg a pátert, ahonnan később mint udvari káplánt Bécsbe hívta. Witsch több kitüntetésnek volt tulajdonosa.

— (Bánffy Dezső képviselősége.) A Nagyváradi értesülései szerint a nagyváradi szabad-elyvüpart elhatározta, hogy a legközelebbi képviseléválasztásra Bánffy Dezső bárónak ajánlja föl Nagyváradi mandátumát. A szabadelyvüpart egyes kiválóbb férfiai részéről történtek volna immár ilyen irányban lépések és báró Bánffy Dezső kijelentette, hogy majdan kész örömmel vállalja el Nagyváradon a képviselőjelöltséget, hogy örökébe lépjen Tisza Kálmánnak. Eddig a Nagyváradi. Mi azt hisszük, ha ez a hír való volna, senki sem örülne neki jobban, mint Barabás Béla, kit ez a jelölés végtelenül megerősítene pozíciójában Váradon.

— (Gróf Lónyayné-Stefánia hercegnő palotája.) Gróf Lónyay Elemérné-Stefánia főhercegnő megvette az I. kerületi Csónak-utca és Királylépcső sarkán levő Lónyay Menyhért-féle kis palotát és a mellette levő kis telket, amelyeken, az összes meglévő épületek lebontása mellett, palotát akar építtetni. Minthogy a Csónak-utca ez idő szerint 13 százalékos és ezen felül levő emelkedésekkel bír, a közmunkák tanácsa olyan tervet dolgozott ki, amely szerint az ut legnagyobb emelkedése ne legyen több 10, illetőleg 7 százalékosnál. A székesszék tanácsa ezt a tervet kiadta átvizsgálás végett a mérnöki hivatalnak, amely a közmunkák tanácsának a tervét fogadta el 10, illetőleg 7 százalékos emelkedéssel.

— (Véres munkászavargások.) Pétervárról érkező távirat jelenti: Április 19-én és 20-án Kisenevben munkászavargások voltak a zsidók ellen, mely alkalommal 25 ember megöletett, vagy 75 súlyosan és közel 200 könnyen megsebesült. A belügyminiszter Kisenev városára s a járásra kihirdette a kisebb ostromállapotot.

— (A Duna-ünnepély.) Tegnap délután, Gulner Gyula államtitkár elnöklése mellett, Rudnay Béla rendőrfőkapitány hivatalos helyiségében, értekezlet volt, amelyen a közbiztonsági intézkedések megtételéről határoztak. Ott voltak az értekezleten: Boda Dezső rendőrkapitány, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Devecsis Ferenc kir. tanácsos, a fővárosi mérnöki hivatal műszaki tanácsosa és Reimann Gyula rendezőségi titkár. A bizottság abban állapodott meg, hogy a Dunapartot az országháztól kezdve az Elváltorig foglalják le a pesti oldalon a nézőközönség számára, míg a budai oldalon az egész Várkert-köpartot. A Petőfi- és Vigadó-téren három-három tribünt állítanak fel, az Eötvös-téren és a Döbrentey-téren pedig egyet-egyet. Minthogy a bizottság a legszigorubb óvatosságot tartja szem előtt, a dunaparti korzóra, amelyen több mint százezer ember férne el, csak 20.000 jegyet enged kiadni. A Lánchida csak 500 embert bocsátanak, s a hajókra, amelyen ezer férne el, csak 150—200 jegy adható ki. A bizottság végül megkérte a fővárosi közönséget, hogy jelentse be az ünnepély lakás-irodájánál (Menetjegyiroda Vigadó-tér 1.) azokat a lakásokat és szobákat, melyeket az ünnepély hetén vagy akár azon az egy napon az idegenek rendelkezésére adhatnak. Természetes, hogy e lakásokat az iroda megfelelő áron adják ki.

Az ünnepély rendezőségének a külföld megnyerésére irányuló törekvéseit már is szép siker koronázza. A külföldi utazási irodák egymásután jelentik be a nagyobb társaságokat és kérnek külön vonatok utasait számára. A május hó 13-án várható óriási idegenforgalomra való tekintettel arra kéri a rendezőség a főváros közönségét, hogy jelentse be az ünnepély lakás-irodájánál (Menetjegyiroda Vigadó-tér 1.) azokat a lakásokat és szobákat, melyeket az ünnepély hetén vagy akár azon az egy napon az idegenek rendelkezésére adhatnak. Természetes, hogy e lakásokat az iroda megfelelő áron adják ki.

— (A kassai sikkasztás.) Az odiózus sikkasztás ügyében a miniszterium vizsgálóbiztosok kiküldését határozta el. Most Kassáról írják, hogy a sikkasztás miatt megindított vizsgálat szünetel a miniszteri vizsgálóbiztosok megérkezéseig. Horalek főpénztáros butoraira a törvényszék elrendelte a biztosítási végrehajtást, amelyet még szombaton foganatosított a végrehajtó, amennyiben 20.000 korona értékben a Horalek összes ingóságait lefoglalta.

— («Mebühödte már e nép.») Megemlítettük, hogy a pécsi katonai botrányból kifolyólag azt is megírtuk a lapok, hogy Hettyey Sámuel pécsi püspök nem engedi meg, hogy a Himnuszt a templomban énekeljék. A püspök nyilatkozott s kijelentette, hogy ez tény s a Himnuszt katolikus templomokban azért nem lehet énekelni, mert ez a sora «Mebühödte már e nép a multat s jövendőt»: dogmaellenes, mert a jövendőben elkövetendő bűnt megbühödni nem lehet. A képviselőházban is szövéttette a dolgot Ugron Gábor, ki most Hettyey püspök nyilatkozatára hosszasan felel. Ugron nyilatkozatának lényege ez:

Katolikus szempontból az «Isten áldd meg a magyart» kifogásoló egyházi főrúnt egy nekivadult regimentspáternek véltem. Csalódtam. A pécsi püspök vállalja a felelősséget. Hettyey Sámuel püspök urért, kit nagyra becsülök, leküzdöm lelkem haragját és száraz leszek, ahol szigorúnak kellene lennem. A katolikusok is, valahányszor hazafilelkük a szokottnál magasabbra vágyik, több félszáz évnél a Kőlcsey himnuszt zengik. Senki dogmát benne nem keresett. Mindenki fohászt ismert föl benne és nem hitvallást. Az a hibás, aki dogmát keres ott, ahol csupán hazafiság van. A legutolsó idők bizantinusai találtak szepőt, hittani szeplőt, a költészet arculatán. «Mebühödte már e nép a multat és a jövendőt» mondatban dogma-ellenes tételt fedeztek fel. «Nem lehet a jövendőt megbühödni», hirdetik azok, akik megletezik a nemzeti imádságot és megfáncolják a költészetet. Vallásunk elvei szerint az bühödők, aki vétkezik; csak az vétkezik, akinek lelke és lelkiismerete van; a bühödést egyénileg kell elszenvedni, mert az egyénileg mérlegeljük és szabatik ki. Egy nép nem bír lélekkel, lelkiismerettel, tehát összeségében Isten ellen nem vétkezhetik, hanem vétkeznek az egyének, sokaságban az egvesek. Egy nép csak képletben és nem dogma szerint vétkezik, tehát képletben bühödhetik is. A keresztény fölfogás nem tűri meg hogy az Isten megítéljen először mint egyént, másodszor mint népet, nemzetet, hisz mindenki csupán saját terhével jelenik meg legfőbb bírja előtt. Ezért a nép megbühödése költői kép és nem hittani fogalom. Nem is akar az lenni. Szent énekeink hemizsegnek a költői képektől, melyeknek nincsen dogmai értelmük. S azért senki sem kifogásolja őket. Miért esik éppen a nemzet által elfogadott és kegyellett őrzött himnusz gáncs alá? — Ugron Gábor végezetül ezt mondja: A Himnuszt eddig templomaink roppant sokaságában énekeltek, ezután minden templomban kell azt zengeni a magyarnak. Ahol nem énekelik, követeljük hitsorsosaim annak éneklését, vagy énekeljék ők el maguk, mert a magyar katolikusok a legrégebb magyar hazafiság.

— (Árverési hirdetés.) A magyar kir. államvasutak szegedi üzemeltetősége ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak tulajdonát képező jelenleg is állóhajóként használt, jó karban levő, XIX. sz. álló fahajója minden feltételek mellett folyó 1903. évi május hó 5-én, kedden délután 3 órakor nyilvános árverés útján el fog adni. 1. Az árverés alkalmával az árverezni szándékozók kötelesek a hajó kikiáltási árának, azaz 500 koronának tíz százalékát, tehát ötven koronát bánatpénz fejében az árverező biztos kezéhez letenni, a bánatpénzek a vételtől elesőknek azonnal, a legtöbbet ígérőnek pedig a vételár teljes kifizetése és a megvett állóhajónak a Mitrovica Szávaparti hajóállomás kikötő helyéről történt eltávolítása után fog vissza adni, ha azonban a vevő a hajót 48 órán belül el nem távolítaná, a hajó a bánat pénzéből fedezendő költségen a vevő veszélyére fog eltávolíttatni. 2. Ha az árverésen a kikiáltási árat elérni nem sikerülne, úgy a hajó újabb árverés alá fog bocsájtatni. 3. A fenn említett bánatpénzzel beérkező írásbeli ajánlatokat az üzemeltetőség 1903. évi május hó 3-ik napjának déli 12 órájáig elfogad ugyan, ha azonban a nyilvános árverésen az írásbelileg megajánlott árnál magasabb éretnek el, ez utóbbi ajánlat figyelembe nem fog vétetni, mely esetben a bánatpénz a letétjük beküldése ellenében, szegedi gyűjtőpénztárunk által fog visszavétetni. Szeged, 1903. évi április hó 18. Az üzemeltetőség.

— (Az osztályorszájáték) VI. osztályának mai záróhuzásán a 600.000 koronás jutalmat az 5000 koronás főnyereménnyel együtt a szerencse által kiválóan kegyelt Török A. és Társa bankháza, Budapest, Teréz-körút 46. sz. vevői nyerték.

— (Uj kolostor a fővárosban.) A városligeti Hermina-kápolna tőszomszédságában új apácarend, a Mária-szerzet fehérruhás szerzetesnői telepedtek meg. Megvásároltak egy hatalmas nyaralót, melyet kolostorrá alakítottak át. Nyilvános kápolnájuk lesz, melyet a pincében rendeztek be. A főnöknő Bossi-Fedrigotti Mária Immakulata grófnő, aki vel együtt harmincöt nővér van a kolostorban. Az apácák ipariskolát rendeznek be intézetükben. Az új kolostor lelkésze Gábrriel fővárosi hittanár.

— (Megőrült művésznő.) Tegnap délután a bécsi gyorsvonattal Münchenből Budapestre érkezett egy román ur család leánya, Badescu Katalin, a müncheni festőakadémia növendéke. A fiatal leányon még a keleti pályaudvaron nagyfokú ideggörcsroham tört ki, ami nagy izgalmat okozott a pályaudvar közönsége közt. A leányt a főkapitányságra vitték s a rendőrorvos megállapította, hogy veszélyes elmebaja van. Apolás végett egyelőre a Rókus-kórházba szállították.

— (Kikaparta a felesége szemét.) Secker Tamás kiszetői részeges napszamos az este ittas állapotban tért haza. Otthon az asszony pörölvé fogadta. A részeg ember erre dühösen nekiment az asszonynak és dulakodás közben mindkét szemét kikaparta. A szerencsétlen teremtést apolás végett behallgatták az ottani köz-kórházba s a férj ellen megindították a büntető eljárást.

— (Rendőri hírek) Balasel. Tegnap este Gróf Samu kocsivezető az anyalföldi villamos telepen oly szerencsétlenül ugrott le a rohogó villamosról, hogy bal lába a kerékek alá került, amelyek összetörték. A megsebesült kocsivezetőt az anyalföldi villamos telepen ápolják. — *Eltávozás.* Magyar János 39 éves kocsiist tegnap este a Stáhl- és Népszínház-utcák sarkán egy arra vágató bérkocsi elgázolta. A Rókus-kórházban ápolják. — *Eletlen leány.* Deli Eszter 18 éves eselédleány Barcsay-utca 6. számú szolgálati helyén marólugót ivott, mert a gazdája megszidta. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — *Véletlen lövés.* Kahler Kálmán 21 éves színész tegnap a Váci-körut 39. számú lakásán egy töltött pisztolylyal habrált. A fegyver egyszerre elsült és a golyó a színész balcombjába furódott. A mentők a Rókusba szállították.

x Fölvívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruháza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Berlini színészek a Vigaszínházban.** Tegnapelőtt este az «Elet völgye» című — Németországban betiltott — darabbal kellett volna vendégszereplésüket megkezdeniök a berlini «Deutsches Theater» művészeinek, de elkésve érkeztek meg Budapestre s előadásorozatukat csak tegnap este kezdték meg *Heyermans: Remény* című darabjával. Öszintén megvallva, sohasem tudják némi gyanakodás nélkül nézni a német nyelvű színházi előadásokat nálunk, mert hiába, a magyarságnak ügye még nincs annyira, hogy az ilyesmi káros hatással ne volna rá. De a berlini «Deutsches Theater» tavalyi és idei vendégszereplése két tekintetben nyugtatott meg bennünket. Megnyugtatót egyrészt, mert ezek a német színészek igazi művészek, kiktől tanulni lehet s másrészt, mert konstatahadtuk, hogy arra a közönségre, mely az előadásokat végig nézi, a germanizáció nem lehet veszedelmes, mert ugyanis nyakig usznak benne. Ertem a m. t. Lipótvárost. Mivel tehát az utóbbi indok miatt nem tartjuk nagy veszedelmnek a német előadásokat, az előbbi miatt méltányolni óhajtjuk a berliniek művészetét. A *Reményt* már tavaly bemutatták nálunk a németek, majdnem ugyanebben a szereposztásban. Ez a megkapó, de homályos felépítésű halász-dráma bőséges alkalmat nyújt a tragikus helyzetek megjátszására s *Lehmann Elza* és *Rittner* ki is aknázzák a szerepadta helyzeteket. Csupa reális természetesség mindkettőjük játéká, művészi értelemmel párosítva. Jó alakitást nyújtottak Poellnitzné asszony s *Bassermann* is, valamint Ziern is megrázó erővel adta a félkegyelmű halászgyerek rettegéseit. A közönség a darab szociális tendenciáit néha tüntetőleg megtapsolta. A közönség a sajtó, íróvilág s irodalomkedvelőkön kívül a közeli városrész közönségéből telt ki. A társaság holnap-

után, pénteken *Dreyer* Miksa: *Az élet völgye* című szenzációs darabot fogja előadni, melyet Németországban antidinasztikus tendenciái miatt betiltottak. Egy zártkörű matinét leszámítva, ez lesz a darabnak első előadása a kontinensen. (My.)

* **Népszínház.** Tóth Ede legnagyobb sikerű népszínműve «A falu rossza» hosszabb pihentetés után vasárnap délután mérsékelt helyárok mellett kerül színre. Ez lesz a darab 186-ik előadása. — *A Népszínház előadásai április 27-étől hétfőtől kezdve fél 8 kezdődnek.*

SPORT.

x **Pozsonyi versenyek.** A hétfőn kezdődő pozsonyi versenyek nevezései kitűnően sikerültek. Az első nap öt futamra összesen 71 lovat köteleztek s ugyanezen napon futják a *Nagy pozsonyi akadályversenyt* is, amelyben valószínűleg a következők vesznek részt:

<i>Fizess</i>	Lucke
<i>Hippokrates</i>	gróf Chorinsky
<i>Tosti</i>	Heinschel fgy.
<i>Cserhát</i>	báró Eltz
<i>Vietliebchen</i>	Krause
<i>Aconit</i>	báró Reichlin
<i>Mysterij</i>	Horthy
<i>May be</i>	Hagelin
<i>Conteur</i>	Miklós száz.
<i>Häng di an</i>	Raus fgy.

A második nap nevezései szintén nagy mezőnyökre engednek következtetni. A jövő hét minden egyes napján lesznek versenyek. Vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken Bécsben, hétfőn és szerdán Pozsonyban, szombaton és vasárnap Debrecenben és ugyancsak vasárnap Budapesten is lesz már verseny.

x **A Magyar Athletikai Klub** ezidei nyilvános atletikai versenyének elsője az április hó 29-re kiírt crosscountry lesz. A klub nemzetközi atletikai viadala június 7-re tüzetett ki. E verseny számai között szerepel a 100 yardos síkfutás a *Gerenday-vándordíjért*, az egynegyed angol mértföldes síkfutás az *Andrássy-vándordíjért*. E versenyt megelőzőleg június 3-ára tervezi a klub atletikai házi versenyét, melyen a 100 yardos síkfutási bajnokság is szerepel. A heti handicapek is április végével megindulnak. Május 27-re verseny van tervbe véve több junior számmal.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Megvádolt hazafias szerkesztőség.** Tegnap egész délután s ma délelőtt tárgyalta a pécsi törvényszék azt a sajtópört, melyet *Kuscher* Nándor, a fumei autonóm párt vezére indított a «Magyar Tengerpart» szerkesztői: *Hegyi* Jenő és *Barabás* Albert ellen. Tegnap kihallgatták *Weinhardt* Gusztáv fumei pénzügyigazgatót, *Kemény* Odón hírlapíró, *Kadovszky* Ferenc min. osztálytanácsost, *Garády* Viktor író. Ők és még számos fumei tanu, egybehangzóan mind azt vallják, hogy *Kuscher*, mint a magyarellenes mozgalom vezére, a végietekig ment magyarságot gyűlöletben s ezért a «Magyar Tengerpart» támadásai indokoltak voltak s hazafias szempontból elismerést érdemelnek.

A tárgyalást ma délelőtt 9 órakor folytatták. Az elnök *Kuscher* egy tanuval szemben tegnap használt sértő kifejezése miatt pótlólag rendreutasította. Azután elrendelte az iratok felolvasását, az autonóm párt sajtóorganumának felhívásait, a podesztának *Kuscher* hazafias érzelmeit igazoló bizonyítványát, a fumei bíróság marasztaló ítéletét *Kuscher* ellen a villamos vasut elleni tüntetésekből kifolyólag, *Kristics* Iván nyílt levelét *Kuscher* ellen, amelynek becsületstört erős vonatkozásaiért a vádló elégtételt nem szerzett, végül gróf *Szapáry* László kormányzó és a kormányosság nyilatkozatát, hogy *Hegyi* Jenő, a «Magyar Tengerpart» szerkesztője mindenkor a magyarság érdekében hazafiasan működött és rászolgált a magyarság elismerésére. Az iratok felolvasása után *Kuscher* ügyvéde a bizonyítás kiegészítését és tíz tanunak beidézését, valamint e célból a főtárgyalás elnapolását kéri. *Gyenes* ügyész főn tartja álláspontját, a bizonyítás kiegészítését és a tanuk beidézését a kincstár terhére fölöslegesnek tartja. A védő csatlakozva az ügyész kijelentéséhez, kéri a vádló kívánságának a perrendtartás értelmében való elutasítását. Kijelenti, hogy fölösleges a tanuk kihallgatása, mert nem a fumei polgárság és az egész autonóm párt, hanem csak *Kuscher* szereplését támadták a vádlottak. A

bíróság tanácskozássra vonult vissza, azután az elnök kihirdette a határozatot, amely szerint *Kuscher* kérelmét elutasítják. Délután a perbeszédre kerül a sor.

— **Az ellenféllel paktáló ügyvédbojtár.** Dr. B. *Ferenc* fővárosi ügyvédnek az ügyvédi kamara kiosztott egy szegényppört, vagyis olyat, melynek vitelére az ügyvédek — tekintettel a kliens vagyontalan állapotára — ingyen vállalnak el. Az ügy válopör volt, melyet egy szegény zsidó polgártárs indított rendkívül csinos, de kikapós felesége ellen. Dr. B. a férfi ügyvédje volt. Elérkezett a tárgyalás napja s az ügyvéd maga helyett segédjét, dr. Sz. *Gézát* küldötte a bírósághoz. Délután beállt a kliens s kérdezi az ügyvédtől:

— Hát dakther ór, miért nem eljőthe a tárgyalás?

— Hisz ott volt a segédem, nekem nem volt időm!

— Én senki se nem láttam. Hogy kinézte az az ór?

— Kicsi, szőke, pirosképű.

— Aj, az valta? Nem thudtam, hogy ű az enyim anwalt, egész idő alatt mindig csak a *Szálival* paktálta.

— **Gyilkossággal vádolt rendőr.** Megirtuk, hogy a budapesti esküdthíróság felelősségre vonta *Nagy* József rendőrt, ki *Horvát* Pál házmeztart, ki részegen beléköttött, leszurta. A bíróság tegnap tárgyalta folytatólag a bűnügyet. Az esküdthíróság, hosszas tanácskozás után bűnösnek mondta ugyan ki a vádlottat a halált okozó súlyos testi sértésben, de azt is kimondta, hogy azt *jogos önvédelemből* követte el. E verdikt alapján a törvényszék telmentő ítéletet hozott s *Nagy* Józsefet szabadon bocsátotta. Az ítélet hallatára a megölt *Horvát* Pál özvegye, ki végig jelen volt a tárgyaláson, hangos zokogásban tört ki:

— Nincs Isten! — kiáltotta s ájultan esett össze. Az elnök a mentőket hívatta, akik a boldogtalan asszonyt a lakására vitték.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és hórbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 8—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

A szeszértékesítés országos szervezése. Az országos szeszértékesítő szövetkezeti központ előkészítésére kiküldött szűkebbkörű bizottság *Bujanovits* Sándor udvari tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: *Bujanovits* Gyula, *Leipzig* Vilmos, *Wottitz* Gusztáv, *Szilágyi* Gyula dr. és *Zórád* István. Az értekezlet beható tárgyalás után véglegesen megállapította azokat a módozatokat, amelyek szerint a szövetkezet egyes tagja és maga a szövetkezeti központ a szeszüzletet lebonyolíthatja. A bizottság konstatahla, hogy mindenben csak a közös érdekek érvényrejuttatására törekvésnek s ez a törekvés a megvitattott tervezetben kifejezésre is jut egész világosan. Megállapodott az értekezlet abban, hogy a létesítendő központ megalkotásához 600.000 hektoliter kontingens szesz képviselése lesz szükséges, amelyet mind a két érde-

keltségnek megfelelő arányban kell bevonni. A *Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete* e hónap 30-án tart ülést, hogy megvitassa a módokat, amelyek mellett a mezőgazdasági szesztermelőket a központi szervezetbe be lehessen vonni. Pozsony, Trencsén, Nyitra megye szeszgyárosai május 3-án tartanak ez ügyben szűkebbkörű értekezletet.

A szarvasmarhatenyésztés fellendítése. Darányi földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a vármegyei és a városi törvényhatóságokhoz, melyben rámutat a legutóbbi két év állatforgalmi adataira szarvasmarha tenyésztésünkre, különösen pedig tenyésztésünk kivételünkre, amelynek észlelhető emelkedése, amely örvendetes egyrésztől, de a köztenyésztés érdekeit is veszélyeztetheti. ha csak párhuzamosan gondoskodás nem történik arról is, hogy az ország némely vidékén, különösen kifogástalan tenyésztésben angyanban jelentkező felesleg az ország határain belül a szarvasmarhatenyésztés tekintetéből hátramaradottabb vidéken elhelyezést nyerjen. A miniszter elismeri a törvényhatóságoknak a köztenyésztés emelésére irányított munkájuk eredményét, de felhívja a törvényhatóságokat, hogy az ebadó-alapot, valamint az állattenyésztési célokra felhasználható tőkét és annak évi jövedelmét a községeknek, sőt kisgazdáknak is tenyésztésük vételeire mérsékelt kamatozású és rövid lejáratú kölcsönökre adják ki. A szóban forgó érdekek szempontjából felhívja a miniszter a törvényhatóságok figyelmét arra is, hogy a husvágási szabályrendeleteknek a szopós borjúk levágatását korlátozó intézkedéseit a legszigorúbban ellenőriztesse és amennyiben ezen szabályrendelet ilyen irányban intézkedéseket nem tartalmazna, annak megfelelő kiegészítése felül haladéktalanul intézkedés teendő. A miniszter, hogy a kisgazdák az okszerű állatnevelés tudnivalóit megismerjék, Tormay Béla miniszteri tanácsos által megíratta a legszükségesebb tudnivalókat s ezt 40.000 példányban szétosztatta.

Fagykár a szőlőkben. A fagyval szigorított áprilisi időjárás szeszélyeit a szőlő az ország több részében nagyon megsínylette. Az *arad-csalai állami szőlőtelepen* kétszázötven holdon riparia amerikai vessző egy harmadrésze elfagyott s ez, ha csak a későbbi kedvező időjárás segíteni nem fog, több tizezer forint kárt okoz az államnak. Éjjelenként két fok hideg is volt a telepen. — A Balaton mellékéről, *Edericsről* írják nekünk: Az április 18-iki hóvihar után 19-én reggel a szőlőkben a fagy igen nagy kárt tett; a kár a fekvés és szőlőfajok szerint különböző, minél magasabban fekszik a szőlő és minél korábban fakad a fajta, annál több a kár, úgy, hogy helyenként egészen megsemmisült. Általában a Balaton vidékén a kárt lehet felére tenni. Amit a téli fagy meghagyott, most az semmisült meg.

A bécsi nemzetközi méhészeti kiállítás magyar osztályának tanulmányozására nemcsak egyes méhészek, hanem szakgyesületek testületileg s nagyobb csoportok is érkeznek. Magyarországból a pozsony vármegyei méhészeti egyesület látogatta meg a kiállítást. A magyar méhészet fellendítését biztosítani fontos mezőgazdasági érdek. Hazánkból Ausztriába 1902-ben 13.000 métermázsa méz és 1500 métermázsa viasz került, holott csak 800 métermázsa mézet és 700 métermázsa viaszt hoztunk Ausztriából. Tekintve, hogy a múlt évben gyöngye méztermésünk volt, rendes termés esetén a méhészet nagy hasznára válik gazdáinknak és folyton fokozható.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület által a folyó 1903. évben rendezendő XXI. nemzetközi lóvásár *Érsekújvárott* ismét május hó első héttől s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis május hó 3-án délután és május hó 4-én fog megtartatni. Ez a lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, a tenyésztők és a kereskedők egyaránt fölkeresik. Főként a *külföldi lökereskedők* szokták az érsekújvári lóvásárt fölkeresni. A múlt évben is 500 darab különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

Egy szövetkezet hamis mérlegei. Sopronból jelentik a Magyar Távirati Irodának: A *Magyarországi Gazdaegyesület* címmel Sopronban működő szövetkezet mérlegeit és fizetvételét a soproni kir. törvényszék a részvényesek egy részének kérelmére szakértőkkel megvizsgálta, amely alkalommal a szakértők megállapították, hogy a három év óta fennálló szövetkezet minden mérlege hamis. Így a

legutolsó mérleg 200 korona tiszta nyereséget mutat ki, holott a tényleges állapot szerint a veszteség *tizenháromezer koronánál* több s e szerint a részvények értékének fele elvesztettnek tekintendő. A szövetkezet utolsó mérlegében az által mutatható ki nyereséget, hogy az aktívába olyan tételeket vett fel, amelyeknek ott helye nincs. Így a használatban levő fizetési könyvek, továbbá 500 darab takarékpénztári könyvecske értéke az aktívák között szerepel. A múlt évben remélhető nyereségből 7500 koronát mint már meglevő hasznót számolt el. Ezenfelül több passzív tételt nem állított be a mérlegbe. A kir. törvényszék minden valószínűség szerint felössze fogja vonni a szövetkezet vezetőségét.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 30.000 métermázsa zárlat felé gyengébb áron.

Készárnyület.

Buza:
Tiszavidéki: 200 mm. 82.5 k. 8.37 korona, 400 mm. 81.5 k. 8.37.5 korona, 700 mm. 81.5 k. 8.35 korona, 100 mm. 81.5 k. 8.32.5 korona, 100 mm. 81.5 k. 8.30 korona, 500 mm. 81 k. 8.37.5 korona, 500 mm. 81 k. 8.35 korona, 200 mm. 83.75 k. korona, 200 mm. 81 k. 8.37.5 korona, 300 mm. 80.5 k. 8.37.5 korona, 200 mm. 80.5 k. 8.32.5 korona, 500 mm. 80 k. 8.32.5 korona, 400 mm. 80 k. 8.25 korona, 400 mm. 80 k. 8.25 korona, 300 mm. 81 k. 8.25 korona, 200 mm. 80 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.15 korona.
Hódmezővásárhely: 1000 mm. 80 k. 8.25 korona.
Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 7.95 korona, 100 mm. 78.5 k. 8.00 korona.
Pestmegyei: 1200 mm. 80 k. 8.27.5 korona, 500 mm. 80 k. 8.25 korona, 500 mm. 79 k. 8.10 korona, 150 mm. 79 k. 7.90 korona, 350 mm. 79 k. 7.90 korona.
Bánsági: 1000 mm. 79 k. 8.00 korona, 1500 mm. 76.6 k. 8.10 korona, 1500 mm. 76.6 k. 8.10 korona.
Csanádi: 1900 mm. 80 k. 8.30 korona.
Cservenkai: 3800 mm. 76 k. 8.05 korona.
Biga-Szt.-Györgyi 4900 mm. 78.5 k. 8.00 korona.
Écskai: 1100 mm. 78 k. 7.82.5 korona.
Bácskai: 100 mm. 77.2 k. 8.17.5 korona, 800 mm. 76.8 k. 8.17.5 korona.
Bajai: 550 mm. 77 k. 7.95 korona, 1550 mm. 75.2 k. 7.65 korona.
Rozs: 200 mm. 6.77.5 korona, 100 mm. 6.77.5 korona, 100 mm. 6.77.5 korona.
Tengeri: 200 mm. 6.15 korona, 900 mm. 6.10 korona.

Érték-tőzsde.

Kedvtelen hangulat mellett kezdődött a mai tőzsde s az előtőzsdén ennél fogva alig történt kötés. A déli tőzsdén tartott irányzat mellett a Magyar hitel és Leszámitoló bank részvények zárultak magasabban mérsékelt forgalom mellett.

Az előtőzsdén jegyeztek			
Osztrák hitelrészvény	672.50	672.50	672.50
Magyar hitelrészv.	720	719.25	719.25
Leszámitoló bank	455.	455.50	455.50
Jelzálogbank részv.	519.50	519.50	519.50
Rimamurányi	482.	482.	482.
Allamvasut	683.50	683.50	683.
Városi villamos	300.50	301.	301.
Budapesti Közut	610.	610.	610.
A déli tőzsdén zárultak:			
Osztrák hitel	672.75	---	---
Magyar hitel	720.75	---	---
Leszámitoló bank	456.	---	---
Jelzálogbank részv.	521.	---	---
Rimamurányi	482.	---	---
Allamvasut	683.	---	---
Városi villamos	300.50	---	---
Budapesti Közut	610.	---	---

Kivonat a hivatalos lapból.

— április 23.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Erdődi Jánost a X. fizetési osztály harmadik fokozatába Krassó-Szörény vármegye segédtanfelügyelőjévé, Sárkány Boriskát a munkási állam óvodához óvodónévé, — a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Nogáll Imrét a szombathelyi állami gyermekmenhelyhez gondnokká, — dr. Márkus Somát a budapesti államrendőrséghez fizetésnélküli rendőrorvossá nevezte ki.

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.
 Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

REGÉNY-CSARNOK.

A debreceni toronyóra.

Régi nagy igazság, hogy az egész világot az asszonyi hajszál igazgatja. Eleget hallotta ezt nemes Nagy Mihály uram is, Debrecen városának bírása, ki is uralkodta 1521-től 1551-ig a város felett. De ő eme szavak hallatára csak esufondárosan megbigyesztette ajakát és úgy a bajusza között mormogta: bolond beszéd. Hát ha még azt mondták volna neki, hogy egy szép leány szeme még a nap járását is megregulázza, bizonybizony mondom, rögtön előkapta volna kemény somfabotját és nem átalotta volna saját bírói kezeivel olvasatlan sort verni a vakmerőre.

I.

Nyugodalmos idők jártak. A török nem igen háborzatta Debrecen városát. Az adót, meg a sarcot pontosan megfizetgették. A város nemes és nem nemes polgárai csak úgy usztlak a jöllét tengerében s nemes Nagy Mihály, a város érdemes bírása, mellét büszkén kidomborítva nézett végig a díszes iskolákon, a városházán, a hatalmas nagytemplomon, mely a nagypiactér kellős közepében ékeskedett, szemben a városházával s nem hiába mondogatta:

— Ez az én munkám mind. Én tettem a várost az-á, ami.

Ami pedig igaz, az igaz. Belátták ezt a derék civisek is s nagy reverenciával hódolának nemes Nagy Mihály uram érdemeinek.

Még csak az óra hiányzott a templom tornyáról, hogy bétetőzze a polgárok boldogságát.

Akkorában persze, még csak minden tizedik meg huszadik város tornyán akadt óra, s az időt csak úgy gondolomra, meg a nap állása után mérték. A város nemes tanácsa pedig elhatározta, hogy az ujonnan felépült nagytemplomot ellátja órával. Ebbe ugyan belejárt az város becsülete is s enélkül talán nem is vette volna magára a város azt a nagy költséget, mely a toronyóra beszerzésével járt.

A dolog ugyanis úgy történt, hogy mikorában a templom majd készen állott, hogy magába foglalja az ájtatos híveket s csak belső kimezélés volt hátra, egy nagyváradi legény, ki is háztűznézni jött Debrecen városába, azt mondta: — Szépnek, szép. De hát a mienk csak mégis különb, mert annak mind a négy falán akkora óra van, hogy még a határba is kilátszik, aztán meg minden órát üt.

Ez a beszéd éppen szíven találta Debrecen városának büszke polgárait, úgy, hogy nyomban utnak indították Rottaler Jakab uramat, szigorú parancsossal, hogy valahonnan Svéciából olyan órát hozzon, amelyik még a harmadik határba is kilátszik, azután, hogy ne csak az órát, de még a negyedórát is üsse. Ilyen éra akkor még csak egy volt, Budán.

Rottaler Jakab valahonnan Svéciából szakadt Debrecen városába s fiatal korában az óras mesterséget tanulta. Akkoriban csöndes polgára Debrecennek s a Kispéterfia soron levő házában lakik, amit a feleségével kapott. Ugy beszélték, hogy sok pénzt rejteget magánál, hogy nagyon gazdag, de nem meri mutatni, mert nagyon fukar s attól fél, hogy kölcsön kérnek majd tőle.

Majd fél esztendeig járt oda Rottaler Jakab. De végre mégis csak megjött s Debrecen városának apraja-nagyja örömeiben majd hogy ott nem hagyta a bőrit, amikor 1527 május hó 17-én először ütötte el a déli tizenkét órát, iszonyatos tarackdurrogás, valamint a szíveknek boldogság és büszkeség árja közepett. A nagy öröm és büszkeség mámorában, nemes bíró urunk a tanácsossal egyetemben és a hány épkezláb ember csak akadt a városban, olyannyira belekacsintának a kupa fenekire, hogy csak a másnap déli harangszó vert beléjük lelket.

Az óra felügyeletével pedig Rottaler Jakabot bízták meg s adának neki évi husz arany fizetést, öt szapu buzát és jó három hordó bort, ami akkoriban rengeteg fizetség vala. Kötelességévé téteték naponként a toronyba reggel és délután felmenni s az órát minden bajtól megóvni.

(Folyt. köv.)

Üzlet-megnyitás.

1 elegáns ruha legújabb divat szerint 10.— frt	1 elegáns felsőkabát 9.— frt és feljebb.
1 angol dupla gallér 3.— «	1 leánykabát legújabb 3.— «
1 remek selyem blouz 4.50 «	1 halcsontfüző 95 kr. és feljebb.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

Budapest, Kerepesi-ut 40.

Női ruha- és felöltő áruház a „Párisi nő“-höz.

Tavaszi beálltával szükséges áruházunkat fölkeresni.

Áraink a legolcsóbbak az országban.

1 eleg. angol Costüm ... 10 frttól kezdve.	Valódi atlasz Cachmir vagy selyem-fényű Cloth paplan ... 3 frt 50
1 remek selyem blouz ... 4 frt 50	Szegedi lepedő darabja ... 95
1 legújabb alakból ... 3 frt 50 és felj.	1 vég rumb. vászon 6 1/4 széles 5 frt 80
1 gyönyörű paleto ... 6 frt 50	1 készlet ág- és asztalterítő ... 5 frt —
Ugyanaz leánykák részére ... 4 frt 50	

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

HERCZEG ÉS HORVÁTH

BUDAPEST, Kerepesi-ut 52.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1903. április hó 24-én.

M. kir. Operaház.

Tannhäuser és a warburgi dalnok-verseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richárd. Fordította id. Ábrányi Kornél. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Előszőr:

Egyéniség.

Írta Szemere György. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

A khinai mézes hetek.

Nagy operett 3 felvonásban. Zenéjét szerette Howard Tallbot. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

A berlini «Deutsches Theate.» vendégjátéka:

Az élet völgye.

Történelmi vígjáték 4 felvonásban. Írta Dreyer Miksa. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

A drótos töl.

Nagy operette előjátékkal 2 felvonásban. Írta León Viktor. Zenéjét szerző Lehár. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Egyiptom.

Három felvonásban, 120 színesen vetített képpe és 16 mozgófényképpel. Írta Ráth István. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A gummigyártás meghonosítója Budapest, Foncière-palota. Legjobb minőségű sárcipők és esőköpenyekről árjegyzék ingyen.

Folies Caprice

VII., Révay-utca 18.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

11 órakor: Ma nagy újdonság: 11 órakor.

A kulisszák mögött.

Bohózat. Írta: Caprice.

Ezt megelőzi:

Egy szőrös história.

Bohózat. Írta: Caprice és

„A propellerkapitány.”

Bohózat. Írta: Neptun.

A remek télikerlben reggel 5 óráig **Manczy Lajos** hírneves zenekara játszik.

Lipótvárosi szálloda

Sétatér-utca 6. 18

40 szép szoba 1 forinttól teljebb. Hónapos szobák 15 forinttól teljebb. Étterem a szállodában. Telefon 4409.

Ajándék-

számba megy az az olcsóság, a milyen olcsón lehet vásárolni „Merkur” kerékpárt, kerékpár-alkatrészeket és gummit a „MERKUR” kerékpárgyárban Budapest, VI., Eötvös-utca 57.

Egy elegáns, modern, könnyűjárású „Merkur” kerékpár teljes felszereléssel, Acetylen-lámpával 130—150—200 kor. Egész készlet „Merkur”-gummi (2 köppeny, 2 tömlő) 28—26 kor. kizárólag nálam kapható. Egy köppeny 7.50—8.50, 1 lég-tömlő 4—5 korona.

Csak rövid ideig, míg a készlet tart.

„Excelsior” lögműbék csekély szépségűhával elismert legjobb legutóbb a kontinensen, darabonként 3.80 kor., ezalatt 7.— kor. Egy pár kitérőpedál 5—6 kor. Egy pár kitérő nyereg 5—6 kor. Mindennemű fél nem sorolt alkatrészek raktáron vannak és olcsón kaphatók.

Javítások olcsón és szakértően készíttetnek. Zománcolás és nickelés, átalakítások a leggyorsabban eszközöltetnek.

Használt kerékpárok raktáron vannak és becsereáltetnek.

Videki megrendelések a nap lesznek elintézve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

POLACSEK JÓZSEF

„Merkur” kerékpárgyár és javítóműhely, kerékpáralkatrészek és Pneumatik-raktár.

HIRDETÉSEKET

felvesz a „MAGYARSÁG” kiadóhivatala.

Magyar kir. államvasutak.

58.414/1903—C/I.

Hirdetmény.

Nyugatmagyar-osztrák vasuti kötelek.

(Adómentesség megszűnése a hidegkut-tamási h. é. vasuton.)

A hidegkut tamási h. é. vasuton az adómentességnek f. évi április hó 26-ával való megszűnése folytán a nyugatmagyar-osztrák vasuti kötelekben 1903 március hó 1-től érvényes «Rovatólasi díjtételek gyors- és tenderútk szállítására» című füzetben a nevezett h. é. vasut Adorján-Major és Majsza állomásainak Wien St. E. G. és Wien K. F. N. B. állomásokkal való forgalmára kitüntetett díjtételek f. é. május hó 1-től kezdve 1—1 fillérrel felemeltetnek. Budapest, 1903 ápr. hó.

A w. kir. Állam. Igazgatóság, egyszerűsített a vasuti vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

A versenyló.

Fontos szerepet játszik a közéletben, mióta a lóversenyek olyan nagy népszerűségnek örvendenek. Van sok versenyló, amelynek a nevével az egész művelt világ visszhangzik. «Tokio» neve bejárta az egész világot és számlálatlan milliókat nyertek és vesztek rajta. Az ilyen lovaknak aztán a származását jobban tudják, mint a hadvezérekét. Mert a versenylónál a származás igen fontos dolog. Egyszóval a szerencse kedvezése az egész világon visszhangot kelt. Ilyeténkép sokat adnak arra is, hogy az osztálysorsjegyet, amit vásárolunk a Hecht-bankháztól származik-e, mert tudják, hogy a szerencse olt milliók fönyereményeket juttatott vevőinek. Vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht-bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32. sz. Huzás május 22. és 23. Egész sorsjegyet 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 korona 50 fillér.

Saroküzlet! Saroküzlet! ALKALMI OLCSÓ VÁSÁR!

Kiselőtjezünk teljes jó karban, kis égetési hibák miatt remek szép készleteket

mesés olcsó áron november hó 30-ig.

komplet 6 személy és dusan aranyozott díszes kivitelű és háromszor égetett
Étkező, elegáns frt 5.50 Rococo teakészlet frt 3.50
Étkező, modern 6.50 Rococo, kávé 3.50
Rococo díszes, csak 8.50 Rococo, mecca 3.50
Mosdó komplet frt 5, 8, 10 Üveg-szerviz 7.50
Díszes rococo, 12 személyes étkező 20, 25 és 35 forint.

Függőlámpák minden áron, minden raktárunkat teljesen fölhasználjuk.

Ortner Rezső és Társa
Teréz-körút 32., saroküzlet.

Videki rendelésnél kérjük a vasutállomást.

Az ungvári állami alreáliskola fölépítése

alkalmával teljesítendő munkálatok biztosítása iránt folyó évi 18.435. számú rendelettel közzétett árlejtési hirdetmény 9-ik pontjában az árlejtés határideje gyanánt f. évi ápr. hó 22-ében megállapított határnapot

folyó évi május hó 22-ig halasztom el;

az ajánlatok fölbontása ennél fogva f. évi május hó 23-án délelőtt 11 órakor fog eszközlötetni.

Budapest, 1903. évi április hó 20-án.

A miniszter meghagyásából:
Hoffmann József,
osztálytanácsos.

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarország minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdések és válaszok ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyegyet beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Előkerítés.

Május végén is teljes sikerrel ültethető örökös kulcsos zárható gledi schia sövényemete. Ezre 6 forint, két éves erős, elegendő száz méter kerítéshez. Argyezék, kezelési utasítás ingyen Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 2

Füles bagoly (Uhu) megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1815

Erdőőri,

esetleg erdőlegényi állás betöltendő előbbi 600, utóbbi 400 kor. fizetéssel és egyéb állomány szerinti illetményekkel. Határidő: május 20. Cim a kiadóhivatalban. 1826

Éves gépész

kerestetik egy nagyobb gazdaságba, ki kovácssegédet tartani köteles és a gazdasági gépek kezelésén és karbantartásán kívül az összes kovácsmunkákat és lövasalást végezni tartozik. Ajánlatokhoz bizonyítvány másolatok melléklendők. Cim a kiadóhivatalban. 1821

Művészies munka!

KLEIN ADOLF
férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 fittól feljebb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Iskolaszolga

felvétetik 500 korona évi fizetéssel, szabadlakással és nyugdíj-jogosultsággal egybekötve. Határidő: május 1. Cim a kiadóhivatalban. 1813

Pályázat.

Egy erdészjelölt és hét (7) erdészgyakornoki állás betöltendő. Az erdészjelölt évi fizetése 1000 kor. és a törvényszerű lakbér, az erdészgyakornokok pedig évi 1000 korona segélydíjban részesülnek. Határidő: május 4. Cim a kiadóhivatalban. 1828

Járásbirósági

irnoki állás betöltendő. Évi fizetés 1000 kor., szabályszerű lakáspénz, esetleg természetbeni lakás. Pályázati határidő: május 10. 1818

Női modell-

kalapokat tartok raktáron és jutányosan árusítom. Átalakítást, tollgöndörítést, festést, papir- és selyemlámpaernyőket legpompásabb kivitelben készítek. Vidéki megrendeléseket lelkiismeretesen eszközölök. Gellértné Koronaherceg-u. 2. I. em. 58. 28

Butorok

alkalmi vétele. Bámulatos olesó! Gyönyörű futó- és nagy perzsaszőnyegek, háló és ebédő, szalongarnitúra, zongora, szőnyegdívany, Schöberl-ágy, irodaberendezés, előszobafal, valamint különféle butordarabok, minden áron kaphatók. Gyár-utca 2. I. em., Király-utca sarkán. 86

Fogházörmester

felvétetik. Évi fizetés 800 korona, 240 korona lakáspénz, esetleg természetbeni lakás és egyenruházat. Pályázati határidő: május 31. Cim a kiadóhivatalban. 1825

Vincellér,

szerény igényű, ki a szőlőszetben és a kerti munkához is ért s hajlandó a házi munkában is segídezni, azonnali belépésre kerestetik. Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalban megtudható címre küldendők. 1824

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körut 58, kikapcsolva felöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtálthatják el a könyvvitelt.

Kapus

kerestetik állami intézethez. Fizetése az állami altisztek részére előírt fokozatos előléptetés mellett évi 800 kor. természetbeni lakás és 200 kor. ruhailletmény. Határidő június 1. Cim a kiadóhivatalban. 1829

Segéd-tisztai állás

azonnal betöltendő. Megkivántatik a m. óvári gazd. akad. végbizonyítványa, a magyar és német nyelv bírása. Egy évi próbaszolgálat után véglegesítés, folyamodványok a kiadóhivatalban megtudható címre küldendők. 1831

Gépész

kerestetik a f. évi esőplési időre egy nagyobb uradalomba. Bizonyítvány-másolatok a kiadóhivatalban megtudható címre küldendők. 1823

Nevelőnőket,

okleveles magyar tanító-nőket, zene- és nyelvismerettel, 800-1600 korona évi fizetéssel, sürgősen keresek; német nevelőnőket és óvónőket lelkiismeretesen ajánlok Szegehné S. Luiza, Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. szám. 20

Irodatiszt

kerestetik nagyobb uradalomba a központi irodai teendők végzésére, ki gazdasági vagy kereskedelmi akadémiát végzett, magyar és német nyelven correktül levelez, nőtlen és megllettebb koru. Evi fizetése 800 kor. és teljes ellátás. Az állás május 1-ére betöltendő. Kérvényhez bizonyítvány másolatok melléklendők. Cim a kiadóhivatalban. 1820

Vármegyei hajdu

felvétetik. Javadalom: évi 500 korona fizetés, 80 kor. lakbér és ruhailletmény. Az állás nyugdíj-jogosultsággal jár. Határidő: május 10. 1819

Folyamfelvigyázói

állás betöltendő. Evi javadalom: 800 kor. fizetés, 120 kor. lakáspénz és 12 kor. irodai átalány. Határidő: május 15. Cim a kiadóhivatalban. 1811

Keresek

megvételre 30-50 hold jóminőségű termőföldet Torontál-, Temes- vagy Krassó-Szörény megyében. Cim: Sárk Ferenc, Beodra.

Gépkezelő,

képesített fűtő, ki az elektrotechnikában is jártas, állást nyer. Fizetése az állami altisztek részére előírt fokozatos előléptetés mellett évi 800 korona, természetbeni lakás és 100 kor. évi ruhailletmény. Határidő: jun. 1. Cim a kiadóhivatalban 1830

Ki veszi át

a „Magyar Remekírók” megrendelésemet 30 forintos (60 koronás) kedvezményre? Cim: Róm. kath. tanító Ottlaka.

Pénzügyigazgatóság-

nál hivatalszolga felvétetik. Javadalmazás: évi 500 kor. fizetés, 120 korona lakáspénz és 60 kor. ruhailletmény. Pályázati határidő: máj. 20. Cim a kiadóhivatalban. 1806

Üzletvezető,

ki jelenleg fogyasztási szövetkezetnél van alkalmazva, 30 éves, nős, jó bizonyítványokkal rendelkező, üzletvezetői, raktárnoki, telegyelői vagy utazói állást keres. Jakubicsk József, Pécs, Kossuth-u. 22. 1817

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél!

A nagy magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték április hó 22-én befejezett fő-és záróhúzásánál a

600.000 kor. nagy-jutalmat

5000 korona főnyereménnyel,
összesen 605.000 koronát

NÁLUNK NYERTÉK

szerencsés vevőink.

Miután már oly sok és nagy nyereményt fizettünk ki hveinknek, legnagyobb örömünkre szolgál, hogy ma ismét 4 olyan egyének adhatjuk az örömhirt tudtára, akik hű vevőink közé tartoznak.

Es mert ezen nagy nyereményrel a 11. magyar királyi sorsjáték befejezést nyert, mindenkihez azt a felhívást intézzük:

Játszunk a „Szerencse-Töröknél“!

aki egyuttal a legnagyobb osztálysorsjáték üzlettulajdonos Magyarországon.

Osztálysorsjáték osztályunk főarudái:

Főüzlet: 1. VI., Teréz-körut 46/B.

Flókok: 2. Váci-körut 4.

3. Muzeum-körut 11.

4. Erzsébet-körut 54.

Török A. és Társa

bankháza

Budapest, VI. kerület, Teréz-körut 40/B. szám.